

Profesor Witold Żabicki

Hieronim Sierński

Biblioteka Główna AGH

Profesor Witold Żabicki urodził się 3 maja 1903 roku we Lwowie. Jego ojciec Artur był profesorem prawa, wykładowcą Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie, sędzią Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Do szkoły realnej uczęszczał w Wiedniu, jednakże maturę uzyskał 8 czerwca 1921 roku w Krakowie w VIII Państwowym Gimnazjum Matematyczno-Przyrodniczym im. Augusta Witkowskiego. W tym samym roku został słuchaczem na Wydziale Mechanicznym Politechniki Warszawskiej. W 1922 roku przeniósł się do Krakowa na Wydział Górniczy Akademii Górniczej. Według ankiety osobowej z 1953 roku zdał maturę 8 czerwca 1922 roku w I Szkole Realnej w Krakowie. Z dostępnych dokumentów wynika, że studiował jeszcze w 1927 roku. W 1923 roku odbył praktykę robotniczą w Kopalni Węgla Kamiennego „Brzeszcze”. Przez kilka lat godził naukę z pracą zarobkową. Jednakże skomplikowana sytuacja materialna zmusiła go do przerwania studiów i podejmowania różnego rodzaju pracy zawodowej. W roku szkolnym 1925/1926 pracował jako nauczyciel kontraktowy w Liceum Pedagogicznym im. Mikołaja Reja w Krakowie, w latach 1927–1929 pracował jako asystent wiertnictwa Towarzystwie Naftowym „Małopolska” w Borystawiu. W 1930 roku pracował jako kierownik budowy w Wydziale Budownictwa Zarządu Miasta Krakowa, następnie w roku szkolnym 1930/1931 ponownie jako nauczyciel w Szkole Rzemiosł w Krakowie, uczył rachunków, geometrii i rysunków geometrycznych. W okresie sierpień 1931 – styczeń 1932, odbył służbę wojskową w Centrum Wyszkożenia Saperów, jednakże z powodu ciężkiego wypadku, na podstawie orzeczenia wojskowej lekarskiej komisji rewizyjnej, został zwolniony z kategorią zdrowia E. W okresie 1932–1933 był urzędnikiem Izby Skarbowej w Krakowie. W 1934 roku pracował jako nadgórnik w kopalniach w okolicach Rybnika. W roku szkolnym 1934/1935 uczył matematyki i fizyki w Liceum Pedagogicznym im. Mikołaja Reja w Krakowie. W okresie 1935–1936 pracował w kopalni w Mysłowicach. Ponadto opracował hasła do działu technicznego Ilustrowanej Encyklopedii Powszechnej wydanej w 1936 roku przez Wydawnictwo J. Przeworskiego. Od 1934 roku kontynuował studia w AGH. W 1934 roku ukończył pierwszy stopień studiów. Od 1 marca 1938 roku pełnił obowiązki zastępcy asystenta w Katedrze Elektrotechniki Wydziału Górniczego AGH, jedno-

W maju 2018 roku minęła 115 rocznica urodzin profesora Witolda Żabickiego – znawcy historii i tradycji górniczych, organizatora uroczystości barbórkowych w AGH.

cznie kontynuując studia inżynierskie. Przed podjęciem pracy w akademii, jeszcze jako student, dużo podróżował – znał Austrię, Węgry, Niemcy, Szwajcarię, Jugosławię i Rumunię. Znał też języki obce – bardzo dobrze niemiecki i francuski, a słabiej angielski, rosyjski i ukraiński. W czasie II wojny światowej, od 1940 roku, był kierownikiem Wytwórni Aparatów Grzewczych w firmie inż. B. Jurskiego, następnie kierownikiem technicznym Okocimskiego Składu i Rozlewni Piwa. Później to jest od 1 stycznia 1948 roku do 28 lutego 1949 roku Państwowej Hurtowni i Rozlewni Piwa. W 1948 roku powrócił na studia, a jednocześnie do pracy w macierzystej uczelni. Został asystentem profesora Witolda Budryka w Katedrze Górnictwa I na Wydziale Górniczym. Pod jego kierunkiem napisał pracę dyplomową zatytułowaną „Analiza podsadzki płynnej na kopalni Mysłowice”. 24 października 1949 roku zdał egzamin dyplomowy z ogólnym wynikiem bardzo dobrym z wyróżnieniem pracy dyplomowej. Rada Wydziału Górniczego 14 listopada 1949 roku nadała mu tytuł inżyniera oraz stopień magistra nauk technicznych. W tym samym dniu został mianowany starszym asystentem w Zakładzie Górnictwa I i Przeróbki Mechanicznej. Jego edukacja trwała niezwykle długo – 54 semestry. Problematyką podsadzki interesował się w swej późniejszej pracy naukowej. Od 15 listopada 1951 roku zatrudniony był na stanowisku adiunkta w Katedrze Górnictwa Ogólnego i prowadził wykłady górnictwa na wydziałach: Górniczym, Geodezji Górniczej i Elektryfikacji Górnictwa. Podczas pracy na Wydziale Górniczym związany był z katedrami: Głębinia Szybów – od 1954 roku, Górnictwa Ogólnego – od 1956 roku, Rud i Soli – od 1969. Decyzją Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego od 1 listopada 1956 roku otrzymał nominację na stanowisko zastępcy profesora przy Katedrze Górnictwa Ogólnego Wydziału Górnictwa. W tym okresie kierownik Katedry Górnictwa Ogólnego, doc. mgr inż. Michał Bednarski, w piśmie do Rektora AGH tak o nim pisał: „Posiada wybitne zdolności dydaktyczne, a ponadto i doświadczenie praktyczno-przemysłowe nie tylko w eksploatacji podziemnej, lecz również w wiertnictwie i elektryfikacji podziemnej, co przy innych jeszcze jego za-

Fot. z publikacji: Profesor Witold Żabicki. DVD 1-3 [Film]: Historia, tradycja i obyczajowość górnicza. Pomysł cyklu Zbigniew Kazimierz Witek

Prof. Witold Żabicki podczas uroczystości górniczych z okazji Barbórki

Fot. z publikacji: Profesor Witold Żabicki. DVD 1-3 [Film]: Historia, tradycja i obyczajowość górnicza. Pomysł cyklu Zbigniew Kazimierz Witek

Legitymacja służbowa

fot. Z. Sulima

Tablica pamiątkowa Członków Honorowych SW AGH

letach daje podstawę do osiągnięcia przez niego na stanowisku zastępcy profesora jak najlepszych wyników pracy”. W latach 1958–1962 pełnił Żabicki funkcję prodziekana Wydziału Górniczego ds. Studiów Zaocznych. W okresie 1958–1969 był kierownikiem Studium Zaocznego przy Wydziale Górniczym. Pracując w trudnych warunkach sam, tylko z jedną osobą dla potrzeb administracyjnych, rozwinął studia ze stanu 160 studentów w 1958 roku, do stanu 1100 studentów w 1966

roku. W tym czasie zorganizował punkty konsultacyjne w Krośnie, Kielcach, Jaworznie i Dąbrowie Górniczej. Przez kilka lat, do 1964 roku, kierował działalnością tych punktów. Jako członek Komisji Programowej Ministerstwa Oświaty i Szkolnictwa Wyższego Studiów dla Pracujących opracował wiele programów kształcenia. Zorganizował i uruchomił na studiach zaocznych nowe specjalności jak: kopalnictwo naftowe, górnictwo odkrywkowe, planowanie i organizacja górnicza i projektowanie zakładów górniczych. Następnie w latach 1962–1964 był pełnomocnikiem Rektora AGH ds. Młodzieży, a w latach 1967–1973 kierownikiem Zakładu Górnictwa Soli. Jako wykładowca umiał zastosować różne metody nauczania dla

Prof. Witold Żabicki podczas uroczystości górniczych z okazji Barbórki

Fot. z publikacji: Profesor Witold Żabicki. DVD 1+3 [Film]: Historia, tradycja i obyczajowość górnicza. Pomysł cyklu Zbigniew Kazimierz Witek

osiągnięcia efektu dydaktycznego, stale uzupełniając swą wiedzę zawodową, a jego wykłady były jasne i doskonale przygotowane. Stale uzupełniał swoją wiedzę zawodową i uwzględniał w wykładach szybki postęp nauki i techniki górniczej, utrzymując treść wykładów na aktualnym poziomie. Odznaczał się dużym talentem pedagogicznym i zamiłowaniem do tej pracy. Był bystrym obserwatorem i dobrym psychologiem, potrafił utrzymać dobry i przyjacielski kontakt z młodzieżą i porozumieć się z nią. Przez studentów był lubiany i cieszył się dużym autorytetem. W 1967 roku został powołany na stanowisko etatowego starszego wykładowcy. W 1968 roku został powołany na stanowisko docenta etatowego. W latach 1950–1959 pracował w Komitecie Współpracy Naukowców z Robotnikami i Racjonalizatorami na AGH. Mimo że profesor był jednym z najofiarniejszych i najaktywniejszych pracowników naukowych akademii, jego kariera naukowa nie rozwinęła się tak, jak u innych pracowników naukowych, jednakże biorąc pod uwagę całokształt jego działalności na uczelni nie sposób nie zauważyć, że był człowiekiem czynu. Swojej ogromnej wiedzy nie przelał na papier, po prostu tego nie lubił. Wykonał około 20 prac i orzeczeń dla przemysłu o charakterze naukowo-badawczym oraz bardzo liczne tłumaczenia literatury zagranicznej. W publikacjach i opracowaniach autorstwa jego wychowanków można znaleźć liczne ślady i dowody działalności naukowej profesora. Brał czynny udział w wielu zjazdach i konferencjach naukowych i technicznych w kraju i za granicą. W latach 1948–1957 pracował jako nauczyciel w Technikum Górniczym w Krakowie. Współpracował również z przemysłem górniczym; wielu zakładom udzielał porad oraz wykonywał wiele prac rozwiązujących zagadnienia wysuwane przez kopalnie. Z czasem największą pasją profesora stała się historia górnictwa i jego tradycja. Został głównym pieczęcią tych tradycji i obyczajowości stanu górniczego w AGH. Stał się autorem, reżyserem i mistrzem ceremonii tradycyjnych górniczych uroczystości barbórkowych uczelni – popularizujących obchody dnia św. Barbary oraz knajpy piwnej, balu oraz przemarszu Senatu i władz AGH ulicami Krakowa. Uczestniczył w nich na czele dosiadając siwego rumaka. Jego dziełem jest pierwotny kształt i przebieg uroczystości „Skoku przez skórę”. W 1973 roku profesor przeszedł na emeryturę.

Za swoją działalność na polu dydaktycznym otrzymał wiele medali i odznaczeń, między innymi: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty i Srebrny Krzyż Zasługi, Odznakę tytułu honorowego „Zasłużony Nauczyciel Polskiej Rzeczy-

spolitej Ludowej”, Srebrną Odznakę „Zasłużony dla Górnictwa PRL”, Srebrną Odznakę „Za pracę społeczną dla m. Krakowa”, Medal 10-lecia Polski Ludowej, Medal Tysiąclecie Państwa Polskiego oraz wielokrotnie nagrodę Rektora AGH.

27 maja 1983 roku na uroczystym posiedzeniu Rady Wydziału Górniczego prof. Witoldowi Żabickiemu nadano tytuł „Zasłużony Nauczyciel PRL”. Uroczystość odbyła się z okazji jubileuszu 80-lecia urodzin profesora. W uznaniu zasług otrzymał Honorową Szpadę Górniczą, której sam jest projektantem.

W uznaniu jego zasług Stowarzyszenie Wychowanków AGH uczciło go w bardzo szczególny sposób. 21 czerwca 1991 roku, podczas II Zjazdu Delegatów stowarzyszenia, otrzymał godność członka honorowego SW AGH – „Za zasługi położone dla Stowarzyszenia, nauki i przemysłu górniczego”. Jego nazwisko znajduje się na tablicy pamiątkowej poświęconej Członkom Honorowym Stowarzyszenia Wychowanków AGH znajdującej się w holu Gmachu Głównego AGH (więcej na ten temat w Biuletynie AGH 2014 nr 78/79, XIII część cyklu).

Profesor Witold Żabicki zmarł 4 kwietnia 1992 roku w Krakowie. Został pochowany na Cmentarzu Rakowickim.

Rada Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii, w jawnym głosowaniu 25 maja 2014 roku, podjęła decyzję o umieszczeniu tablicy pamiątkowej poświęconej pamięci krzewicieli tradycji górniczych – profesorom Witoldowi Żabickiemu i Janowi Jewulskiemu i umieszczeniu jej w sali posiedzeń Rady Wydziału, nr 15 na parterze, pawilon A-4. Umieszczono na niej następujący napis:

**IDA, IDĄ LISY Z GÓRY,
LAMP GÓRNICZYCH ŚWIATŁA PŁONĄ...**

**NIESTRUDZONYM KRZEWICIELOM
I WIELOLETNIEM PROPAGATOROM TRADYCJI
GÓRNICZYCH,
PROFESOROM:
WITOLDOWI ŻABICKIEMU
I
JANOWI JEWULSKIEMU
W DOWÓD WDZIĘCZNEJ PAMIĘCI
GÓRNICZA SPOŁECZNOŚĆ AGH
KRAKÓW, 2014 R.**

Niezwykłą pamiątkę i „śląd” o działalności profesora przygotował Zbigniew Kazimierz Witek – absolwent AGH i Prezes Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie, który tak go wspominał:

„Mnie jednak »ciągnęło do sztuki i historii«. Moim sąsiadem na ul. Worcella i przyjacielem był legendarny prof. Witold Żabicki z Wydziału

DOC. MGR INŻ. WITOLD ŻABICKI

Górniczego AGH, skarbnica wiedzy o tradycyjnych knajpach piwnych i pochodach górniczych na Barbórkę, które kreował i którym przewodził konno po Krakowie. Na szczęście udało mi się zarejestrować własną kamerą VIDEO kilkanaście godzin rozmów z profesorem o historii AGH

i tradycji górniczej i wydać na DVD na 90-lecie AGH”.

W dużej mierze dzięki tym materiałom udało się przybliżyć postać prof. Witolda Żabickiego.

Występujące w źródłach rozbieżności w datowaniu niektórych faktów z pierwszego okresu życia W. Żabickiego wymagają dodatkowych poszukiwań archiwalnych. Autor będzie wdzięczny za wszelkie sugestie, propozycje i sprostowania w tym zakresie.

Karykatura prof. Witolda Żabickiego zaczerpnięta z publikacji: Akademia w karykaturze (oprac. red. Wacław Różański, Ferdynand Szwagrzyk; karykatury z 1969 roku, oprac. A. Wasilewski), Kraków, 1969

Tablica pamiątkowa w Pawilonie A-4

Źródła:

Biuletyn Rektora [AGH] 1983, czerwiec, s. 7

Informator Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Górniczo-Hutniczej im. S. Staszica. Kraków 1993, s. 139–141

Matł K.: Kronika 60-lecia Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie. Kraków 2005, s. 73, 181

Mazurkiewicz M.: Profesor Witold Żabicki : 3.05.1903–4.04.1992. Zeszyty Naukowe AGH ; nr 1478. [Seria] Górnictwo 1992, z. 3, s. 235–237, [foto]

Profesor Witold Żabicki. DVD 1-3 [Film] : Historia, tradycja i obyczajowość górnicza. Pomysł cyklu Zbigniew Kazimierz Witek. [zawiera dokumenty archiwalne]

Sieński H.: Członkowie Honorowi Stowarzyszenia Wychowanków AGH. Zasłużeni dla Akademii Górniczo-Hutniczej : tablice – pamięć wiecznie żywa – cz. 14. Biuletyn AGH 2014, nr 78–79, s. 34–35

Wielka Księga 85-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej. [Oprac.] zespół aut. K. Pikoń (red. naczelny), A. Sokołowska (dyrektor projektu), K. Pikoń. Gliwice 2004, s. 419

Trudne lata Akademii Górniczej. Napisał: Andrzej Bolewski [et al.]. Kraków 1989, s. 10, 68, 321